

Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

Innehåll

Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft.....	2
Inledning.....	2
Mål och genomförande	3
Ett nytt och samlat helhetsgrepp	3
Det svenska handels- och investeringsfrämjandets arbetssätt.....	4
1. Mål: Sveriges konkurrenskraft ska stärkas och förutsättningar för handel, investeringar och innovation förbättras	5
1.1 Ett konkurrenskraftigt EU och en välfungerande inre marknad.....	6
1.2 En fri, hållbar och regelbaserad världshandel, med färre handelshinder.....	7
1.3 Förbättrade förutsättningar för innovativa företag att växa i Sverige och genom internationalisering	8
Strategiska internationella samarbeten	8
Ett samlat grepp för svensk innovationskraft.....	9
1.4 Förbättrade förutsättningar för att attrahera internationell kompetens.....	9
1.5 Förbättrade förutsättningar för investeringar	10
2. Mål: Svenska företag ska öka sin export och närvaro på internationella marknader	12
2.1 Effektivare stöd till små och medelstora företags export och internationalisering.....	12
2.2 Stöd till Ukraina i fokus	13
2.3 En särskild satsning på Asien	14
2.4 Förbättrat Team Sweden-samarbete för ökat genomslag	14
2.5 Effektivare användning av delegationsresor och inkommande besök.....	15
2.6 Utlandsmyndigheternas främjande ska utvecklas	15
2.7 Utvecklat stöd för riskhantering och regelefterlevnad.....	16
2.8 Exportfinansiering som strategiskt verktyg i främjandet	16
3. Mål: Sveriges ställning som prioriterad partner för grön och digital omställning globalt ska stärkas	17
3.1 En Sverigebild som kommunicerar partnerskap.....	17
3.2 Ökad samordning och bättre synergier mellan handel, främjande och utvecklingssamarbete	18
3.3 Bättre möjligheter för svenska företag att ta del av medel från EU och andra internationella aktörer	19
4. Genomförande, resultatrapportering, uppföljning och utvärdering	20

Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft

Inledning

I en tid av globala utmaningar och en föränderlig omvärld ställs ökade krav på politik, näringsliv, myndigheter samt universitet och högskolor att stärka långsiktig konkurrenskraft, grön omställning, sysselsättning och välbefinnande i hela landet. Därför presenterar regeringen denna strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (utrikeshandelsstrategin).

Utgångspunkten är god. Sveriges välbefinnande grundas till stor del på handeln med vår omvärld och det svenska näringslivets starka position internationellt. Värdet av exporten motsvarar ungefär 50 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) och av detta värde står utlandsägda bolag för hälften. Genom import får företag ökad tillgång till konkurrenskraftiga insatsvaror och företag och konsumenter får lägre priser. Strategisk internationell samverkan inom forskning och utveckling skapar nya innovationer och tekniska lösningar, vilket i sin tur bidrar till konkurrenskraftig produktion, ökad produktivitet och ökad exportkapacitet. Den snabba teknikutvecklingen har lett till en stor ökning av gränsöverskridande tjänstehandel där svenskt näringsliv har visat sig konkurrenskraftigt. Utländska direktinvesteringar i Sverige bidrar till sysselsättning och tillväxt i hela landet.

Svenska företag är väl positionerade att ta vara på de möjligheter som uppstår genom den gröna och digitala omställning som nu sker i allt snabbare takt världen över och som behövs för att uppnå målen i såväl Agenda 2030 som Parisavtalet. Det svenska näringslivets förmåga till innovation genererar produkter och lösningar som bidrar till global klimatnytta genom minskade utsläpp och miljöpåverkan. En föränderlig värld och klimatutmaningen skapar således också nya affärsmöjligheter.

Men Sverige och svenskt näringsliv står också inför betydande utmaningar. Sveriges och EU:s långsiktiga konkurrenskraft utmanas av sjunkande produktivitetsutveckling och hårdnande internationell konkurrens. Tillväxttakten är högre i andra delar av världen såsom i många länder i Asien, Latinamerika, Mellanöstern och Afrika.

Företag måste också förhålla sig till en föränderlig omvärld. Den politiska, ekonomiska och tekniska konkurrensen mellan stormakterna och andra länder på frammarsch har ökat på bekostnad av multilaterala lösningar och bidrar till hårdnande konkurrens och tilltagande protektionism. Ett lands tekniska förmågor är både en ekonomisk och en säkerhetspolitisk fråga. Många länder förlitar sig i allt högre grad på egen forskning, egna förmågor och motståndskraft och en mer aktiv industripolitik, vilket riskerar leda till ökande protektionism och handelskonflikter på bekostnad av internationellt samarbete och multilaterala lösningar.

Rysslands folkrättsvidriga angreppskrig mot Ukraina medför ett drastiskt försämrat säkerhetsläge i Sveriges närområde och ökande global ekonomisk osäkerhet. Sårbarheter i globala värdekedjor och för import av råvaror och insatsvaror under covid-19-pandemin tydliggjorde sambanden mellan företagets produktionskapacitet och svensk beredskap och försörjningstrygghet. Likaledes medför klimatförändringar hot mot produktionsanläggningar och transportsystem. Företag använder i ökad uträkning regionala värdekedjor för att minska risker, exempelvis för att säkra tillgång till insatsvaror och producera närmare kunderna. Den historiskt sett positiva bilden av Sverige i utlandet, som svenska företag ser som en konkurrensfördel, utmanas allt oftare, bland annat till följd av otillbörlig informationspåverkan och desinformation.

För att kunna svara upp mot dessa utmaningar och stärka Sveriges konkurrenskraft måste investeringsklimatet och ramvillkoren för svenskt näringsliv vara i världsklass. Valfungerande handelsflöden blir viktigare, liksom tillgång till teknik, kompetens och internationella kontaktnät. Öppen handel med fungerande logistik, infrastruktur och transportsystem säkerställer import av insatsvaror vilket är en grundförutsättning för export och för att bibehålla och stärka svensk konkurrenskraft.

Mål och genomförande

Att skapa bästa möjliga förutsättningar för svenska företag att bedriva utrikeshandel, stärka konkurrenskraften och erbjuda en attraktiv miljö för etableringar och investeringar i Sverige är viktiga delar i regeringens samlade arbete för att varaktigt stärka Sveriges tillväxtförmåga, klimatomställning, produktivitet, motståndskraft, kompetensförsörjning och jobbskapande. Regeringens utrikeshandelsstrategi syftar till att tydliggöra och stärka arbetet med att uppnå de av riksdagen beslutade målen för näringspolitik, utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (budgetproposition 2023/2024:1, utgiftsområde 24). I denna strategi bryts målen ner i tre övergripande mål som syftar till att tydliggöra politikens inriktning på de områden som regeringen bedömer har stor betydelse för att uppnå de riksdagsbeslutade målen för området.

Strategin för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft syftar till att nå tre övergripande mål:

- 1. Sveriges konkurrenskraft ska stärkas och förutsättningar för handel, investeringar och innovation förbättras.**
- 2. Svenska företag ska öka sin export och närvaro på internationella marknader.**
- 3. Sveriges ställning som prioriterad partner för grön och digital omställning globalt ska stärkas.**

De övergripande målen konkretiseras ytterligare med delmål för att möjliggöra löpande uppföljning och utvärdering. Mer direkta åtgärder och uppdrag till myndigheter kommer att bidra till genomförandet av delmålen. Regeringens ambition är att de övergripande målen ska ha uppnåtts 2030. Genomförandet av strategin är ett löpande arbete som kommer att pågå under resten av mandatperioden. En utvärdering ska göras 2026 för att belysa status för mål och delmål samt vad som återstår att göra.

Genom att inkludera mål om att stärka Sveriges konkurrenskraft och förutsättningar för handel, investeringar och innovation breddas strategin och dess målsättningar betydligt i förhållande till tidigare export- och investeringsstrategier antagna av regeringen 2015 och 2019.

Utrikeshandelsstrategin ska ange ramarna för styrningen av relevanta myndigheter och främjandeaktörer på området. Sveriges utlandsmyndigheter och Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och dess utlandskontor liksom företagens förmåga till innovation, utveckling och försäljning, kommer att spela en viktig roll för att uppnå de mål som anges i strategin.

Ett nytt och samlat helhetsgrepp

Regeringen tar med denna strategi ett nytt och samlat helhetsgrepp för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft. Syftet är att erbjuda ett effektivt stöd till svenska företag att både hantera de nya utmaningarna och dra nytta av de nya möjligheter som öppnas upp. Strategin riktar

sig även till myndigheter och andra statligt finansierade främjandeaktörer, näringslivet, branschorganisationer, regioner och kommuner samt universitet och högskolor.

Politiken inom olika områden ska förstärka och komplettera varandra. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomgående beaktas i genomförandet av denna strategi. Därtill behövs en god och nära dialog och samarbete inom Team Sweden och med aktörer inom näringslivet, arbetsmarknadens parter, regionala aktörer, kulturlivet och andra berörda parter.

Strategin utgör en central del av det samlade arbete som regeringen utför inom flera områden för att stärka Sveriges och svenskt näringslivs konkurrenskraft och kompetensförsörjning och möjlighet att fortsatt attrahera investeringar och kompetens. Dessa åtgärder omfattar bland annat den **produktivitetskommission**¹ som ska ta fram en analys och förslag till att stärka produktiviteten i näringslivet och offentlig sektor, **de initiativ som regeringen beslutat för att reducera regelbördan för företag**, den **energipolitiska inriktningspropositionen** och **klimathandlingsplanen**² som ska stärka förutsättningarna för den gröna omställningen, samt den aviserade **strategin för norra Sverige** och den aviserade uppdaterade **industristrategin**. Vidare är målsättningen med den kommande **forsknings- och innovationspolitiska propositionen** att svensk forskning och innovation ska hålla hög kvalitet och vara konkurrenskraftig på en global arena. En uppdatering av den nationella strategin för **life science**³ kommer att genomföras. Strategin som syftar till att Sverige ska vara en ledande life science-nation har bäring på innovation, investeringar och konkurrenskraft inom sektorn. Till detta ska läggas **uppdraget till Migrationsverket att främja högkvalificerad arbetskraftsinvandring**⁴. Ytterligare initiativ utgörs av regeringens aviserade **mineralstrategi**⁵ som syftar till att stärka Sveriges ställning som ledande industri- och innovationsland liksom en **livsmedelsstrategi 2.0**⁶ som syftar till att öka konkurrenskraften i den svenska livsmedelskedjan. Planeringsprocessen för den statliga transportinfrastrukturen har inletts i en **infrastrukturproposition**⁷ för en ny planperiod. Det finns även andra myndighetsuppdrag med bäring på målen i utrikeshandelsstrategin, till exempel för att stödja den **gröna omställningen inom fordonsindustrin och batterisektorn**⁸. Regeringen avser också att ta fram en första nationell **strategi för att främja företag inom kulturella och kreativa branscher**⁹, i syfte att bidra till bättre förutsättningar för bland annat ökad export inom dessa snabbt växande sektorer.

Det svenska handels- och investeringsfrämjandets arbetssätt

Utrikeshandelsstrategin fokuserar på *förutsättningar* och *främjande*.

Med *förutsättningar* menas villkoren för företagande och investeringar i Sverige, men också de åtgärder som regeringen vidtar som en del av EU-politiken eller arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO), Internationella arbetsorganisationen (ILO) och OECD för att etablera likvärdiga regler för internationell handel och skapa konkurrenskraftiga villkor för svenska företag. Det kan handla om förenkling av handelsprocedurer, undanröjande av handelshinder, minskad regelbörda för företag, underlättande av gränshandel, tillämpning av statsstödsregler eller ingåendet av internationella avtal eller överenskommelser. Att säkerställa konkurrenskraftiga regelverk kring till exempel hållbarhetskrav i upphandlingar,

¹ Dir. 2023:58 Högre produktivitetstillväxt

² Regeringens proposition 2023/24:1

³ Publicerades av regeringen 12 december 2019 (www.regeringen.se)

⁴ Ju2022/03643 (delvis), Ju2022/00472, Ju2022/00732, Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Migrationsverket

⁵ KN2023/03142 Klimat- och näringslivsdepartementet

⁶ Landsbygdsminister Peter Kullgren, debattartikel Land Lantbruk, 7 februari 2023

⁷ LI2023/02737 Uppdrag att ta fram inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037

⁸ Diarienummer I2020/02025/E

⁹ Dir. 2021:100, SOU 2022:44

tillståndsprocesser, miljöskydd och arbetsrätt är också viktigt. I syfte att förbättra förutsättningarna för handel är samarbetet med likasinnade inom EU av särskild vikt.

Det breda *främjandet* handlar om att bidra till att underlätta svenska företags export eller internationalisering, attrahera utländska investeringar och öka kännedomen om och intresset för Sverige utomlands. Sveriges utlandsmyndigheter har i uppdrag att främja Sveriges näringsliv och utrikeshandel, attrahera utländska investeringar till Sverige och i övrigt stödja svenska företag och det svenska näringslivets företrädare. Detta är också en huvuduppgift för Business Sweden som har ett statligt uppdrag inom främjandet och en näringslivsfinansierad konsultverksamhet. Det så kallade Sverigefrämjandet ska i ökad utsträckning ske integrerat med handels- och investeringsfrämjandet för att bidra till Sveriges ekonomiska intressen.

I främjandet ingår även de myndigheter och andra statligt finansierade aktörer som utifrån sina respektive mandat bidrar till Sveriges handels- och investeringsfrämjande inom ramen för Team Sweden-samarbetet. I detta samarbete ingår förutom Regeringskansliet, Business Sweden, Almi AB, Exportkreditnämnden (EKN), Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Kommerskollegium, Research Institutes of Sweden (RISE), AB Svensk Exportkredit (SEK), Swedfund International AB (Swedfund), Svenska institutet, Tillväxtverket och Verket för Innovationssystem (Vinnova). Även andra myndigheter och aktörer kan samverka i detta arbete, t.ex. Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Patent- och registreringsverket (PRV), IVL Svenska Miljöinstitutet, Naturvårdsverket, Swecare, Swedac, Tillväxtanalys och Visit Sweden AB. Andra viktiga aktörer är svenska företag, handelskammare i Sverige och i utlandet, samt universitet och högskolor.

Vägledande principer för Sveriges handels- och investeringsfrämjande är att det ska vara affärsnära, efterfrågestyrt, och utformas i nära samråd med näringslivet. Främjandet ska fokusera på de områden där det offentliga kan skapa ett mervärde och där marknadsaktörer inte tillgodoser företagens behov. De offentliga medel som satsas ska användas kostnadseffektivt och där de gör störst nytta. Investeringsfrämjandet bör även bidra till att stärka regionala utvecklingsstrategier i Sverige. En lyhördhet för regionernas och företagens behov och erfarenheter ska genomsyra arbetet.

Det statligt finansierade främjandet av näringslivets export och internationalisering ska, inom ramen för EU:s statsstödsregler, avhjälpa marknadsimperfectioner som omger internationell handel, t.ex. brist på information. Det handlar bland annat om att öka kännedomen om affärsmöjligheter på en viss utlandsmarknad, ge stöd och råd om risker, eller informera företag om exportfinansieringssystemet. Kontaktskapande insatser i syfte att ge företagen möjlighet att bygga nätverk, affärsrelationer och innovationspartnerskap är viktiga delar av främjandet, liksom att öppna dörrar till beslutsfattare och potentiella affärspartner. Här är bland annat statsbesök, delegationsresor med näringslivsrepresentanter under ledning av regeringen samt utlandsmyndigheterna och Business Swedens utlandskontor viktiga verktyg.

1. Mål: Sveriges konkurrenskraft ska stärkas och förutsättningar för handel, investeringar och innovation förbättras

Sverige kännetecknas idag av internationellt framgångsrika företag och entreprenörer som har kunnat växa och utvecklas bland annat tack vare konkurrenskraftiga förutsättningar. I välrenommerade internationella jämförelser och index som mäter konkurrenskraft, innovation, grön omställning och digital mognad placerar sig Sverige i allmänhet högt. Men den svenska exportindustrin står inför betydande utmaningar att behålla och öka sina marknadsandelar i en internationell kontext av ökade geopolitiska spänningar och en hårdnande konkurrens. Detta ställer ökade krav på svenska företag och aktörer inom svenskt näringsliv, likväl som på den svenska politiken. Förutsättningar för små och medelstora företag ska stärkas genom att

sänka trösklar och öppna dörrar för ökad internationell handel, investeringar, forskningssamarbeten och innovationssamverkan.

1.1 Ett konkurrenskraftigt EU och en välfungerande inre marknad

De grundläggande villkoren för Sveriges utrikeshandel fastställs genom EU. EU:s inre marknad är världens största gränsfria ekonomiska samarbetsområde och Sveriges hemmamarknad. Cirka två tredjedelar av den svenska varuexporten går till länder på den inre marknaden, och åtta av tio varor som importerats till Sverige kommer därifrån.¹⁰

Den fria rörligheten av varor, tjänster, kapital och personer på den inre marknaden är en grundpelare för EU:s och därmed även Sveriges konkurrenskraft. Sverige är därför pådrivande för en bättre fungerande inre marknad, handel och öppenhet mot omvärlden, ökad tillgång till privat kapital, e-handel och digitalisering, forskning och innovation, klimatomställning, regelförenkling och minskad administrativ börda, samt en mer kraftfull kompetensagenda. En fördjupad inre marknad, inklusive för kapital och handeln med tjänster, bör utgöra en av EU:s huvudprioriteringar då den inre marknaden är en stark motor för jobb, företagande och hållbar tillväxt.

Tjänstesektorn är ett eftersatt område inom EU:s inre marknad med många oproportionerliga handelshinder som missgynnar aktörer som har EU som hemmamarknad, vilket främst drabbar små och medelstora företag. Tjänstehandel innefattar tjänster som tillhandahålls över landsgränser inom sektorer som till exempel it, tekniska och andra konsulter, turism, transport, sjukvård och utbildning. Tack vare tjänstehandelns nära integration med varor (tjänstefiering), dess horisontella karaktär och nära koppling till den fria rörligheten för yrkesutövare, har tjänstesektorn stor potential, inte bara för ökad gränsöverskridande tjänstehandel på den inre marknaden utan också globalt.

Den inre marknads regelverk behöver bättre anpassas till globala förutsättningar och bör i större utsträckning samordnas med den yttre handelspolitiken. En öppen handels- och investeringspolitik i förhållande till länder utanför EU stärker både EU:s och Sveriges konkurrenskraft. Ibland kan det finnas skäl och behov av att skydda strategiska intressen inom EU och nationellt, men detta måste ske på ett sätt som så långt som möjligt begränsar de negativa effekterna på den inre marknaden och de globala institutionerna. Inom EU pågår en diskussion kring hur denna utveckling ska speglas i unionens samlade säkerhets-, utrikes- och handelspolitik. Sveriges utgångspunkt är att välfungerande internationella system bidrar till ökad motståndskraft i EU.

Delmål

- EU:s långsiktiga konkurrenskraft ska stärkas och den inre marknaden fördjupas. EU ska göra ett förnyat politiskt åtagande med en långsiktig vision för den inre marknaden som en stark och uthållig motor för jobb, företagande och hållbar tillväxt de kommande tio åren.
- Gemensamma regler på den inre marknaden ska respekteras, den fria rörligheten för tjänster och kapital ska underlättas och antalet handelshinder ska minska, bland annat på e-handelsområdet.
- Regler ska förenklas och administrativa kostnader ska minska, både inom Sverige och på EU-nivå.
- Ett effektivt genomförande av EU:s gröna giv ska bidra till att stärka EU:s konkurrenskraft.
- Norden ska avskaffa återstående gränshinder och förverkliga visionen om att vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

¹⁰ www.kommerskollegium.se

1.2 En fri, hållbar och regelbaserad världshandel, med färre handelshinder

En fri, hållbar och regelbaserad internationell handel och globalt accepterade standarder gynnar Sverige och svenska företag.

Efter några decennier av relativt gynnsamt internationellt klimat råder nu hårdnande konkurrens med ökande geopolitisk rivalitet. Det får konsekvenser för handels- och investeringsflöden och svenska företags utlandsverksamhet. Många länder för en mer aktiv industripolitik med nya handelshinder, exportrestriktioner och andra initiativ, ofta med ekonomisk säkerhet som förklaring men protektionism som underliggande motiv. Ett väl fungerande internationellt handelssystem har stor betydelse för att företag ska kunna förlita sig på tillgång till insatsvaror samt även för att länder ska kunna upprätthålla livsmedelsförsörjning och hållbara och motståndskraftiga hälsosystem. Dessa utmaningar förväntas bestå, vilket Sverige måste förhålla sig till, bland annat genom de mål och delmål som sätts i denna strategi.

Teknikutvecklingen, inte minst digitaliseringen, har medfört att tjänstehandeln har ökat snabbare än varuhandeln under de senaste decennierna. I Sverige uppgår tjänstehandeln till cirka 30 procent av det totala exportvärdet. Denna utveckling har också lett till en stor ökning av gränsöverskridande transaktioner och gjort det möjligt för fler och mindre företag att handla internationellt, genom till exempel digitala marknadsplatser. WTO förutspår att tjänstehandeln kommer att fortsätta att öka, allteftersom denna typ av handel underlättas.

Sverige värnar gemensamma regler och lika villkor i WTO, i EU:s frihandelsavtal med tredje land och i multilaterala exportkontrollregimer och att dessa efterlevs av alla parter.

Färre handelshinder och förenklade handelsprocedurer ger företagen bättre möjligheter att importera insatsvaror och att nå ut med sina varor och tjänster. Det stärker konkurrens och produktivitet och minskar globala värdekedjors sårbarhet. Ett systematiskt arbete på Sveriges utlandsmyndigheter och samarbete med EU-delegationer och EU-kommissionen för att minska handelshinder och stödja svenska företag är i detta avseende av stor vikt.

Till arbetet för fri, hållbar och regelbaserad internationell handel hör också ett starkt investeringsskydd inklusive främjandet och skyddet av svenska investeringar i utlandet. Det multilaterala arbetet på investeringsskyddsområdet liksom frågan om en modernisering av Sveriges bilaterala investeringsavtal är därför fortsatt prioriterade frågor. Sådana investeringsskyddsavtal bör om möjligt inkludera en hänvisning till Stockholms skiljedomsinstitut för lösning av internationella investeringstvister som är en viktig tjänstemarknad.

Delmål

- Det regelbaserade handelssystemet med WTO som grund ska värnas och utvecklas. Tongivande ekonomier ska följa de gemensamma reglerna i WTO. Ett fullt fungerande tvistlösningssystem ska återupprättas. Fler avtal ska slutas mellan länder som vill nå längre i en särskild fråga, till exempel moderna e-handelsregler på global nivå. WTO:s regelverk ska vara ambitiöst avseende klimat- och hållbarhetsaspekter.
- Nya frihandelsavtal, inte minst med strategiska partnerländer, men också med utvecklingsländer ska förhandlas fram av EU och det ska säkerställas att redan ingångna frihandelsavtal ratificeras och genomförs. EU:s frihandelsavtal ska vara ambitiösa i fråga om marknadstillträde i bred bemärkelse (inklusive upphandling) och särskilt för produkter med låg klimatpåverkan och positiva aspekter för hållbar utveckling.
- Svenska bilaterala investeringsskyddsavtal ska ses över och vid behov moderniseras för att därigenom långsiktigt stärka förutsättningarna för investeringar globalt och i Sverige.
- Sverige ska verka för förenkling, effektivisering och digitalisering av tullprocedurer och färre handelshinder i form av regelverk och tullar på insatsvaror vid import, särskilt beträffande produkter med låg klimatpåverkan och positiva hållbarhetsaspekter.

1.3 Förbättrade förutsättningar för innovativa företag att växa i Sverige och genom internationalisering

En dynamisk miljö för forskning och ett effektivt innovationsstödsystem är centrala förutsättningar för Sveriges och svenska företags globala konkurrenskraft. Sverige har en stark utgångspunkt. Över tre procent av BNP läggs på forskning och innovation i Sverige, vilket är högt i en internationell jämförelse. Näringslivet står för drygt två tredjedelar av FoU-investeringarna. Högspecialiserade och forskningsintensiva företag inom en mängd olika sektorer bidrar till export med högt förädlingsvärde och gör Sverige till ett ledande innovationsland. Framstående forskning och FoU-miljöer är också avgörande faktorer för att attrahera utländska investeringar. Det gäller inte minst inom strategiskt viktiga teknikområden som stärker svensk förmåga och motståndskraft. Ny framväxande teknik och nya innovationer utgör också viktiga drivkrafter för regeringens mål om grön och digital omställning.

Närings-, forsknings- och säkerhetspolitik har också kommit att bli alltmer tätt sammanflätade givet den geopolitiska utvecklingen. Den internationella kampen om tekniskt ledarskap blir allt hårdare och säkerhetspolitiska överväganden kring forskningssamarbeten och teknikutveckling påverkar i allt högre grad investeringsflöden och informationsutbyte. Valfungerande system för investeringsgranskning, internationella standarder och möjligheten att säkerställa tillgången till strategiska råvaror för Sveriges gröna omställning är exempel på områden som kommer att vara avgörande förutsättningar för innovation och tillväxt i Sverige.

Forskning och innovation utgör ett av nio nyckelområden i Kommissionens meddelande om EU:s långsiktiga konkurrenskraft¹¹, vilket skapar nya möjligheter för innovativa svenska företag. Regeringens målsättning är att insatser inom olika områden samordnas i syfte att värna och stärka förutsättningarna för forskning, utveckling och innovation i Sverige och tillvarata affärsmöjligheter för svenska företag.

Företag generellt och innovativa företag i synnerhet behöver ökad kunskap och medvetenhet om potentiella risker vid internationalisering, inklusive i frågor om hantering av immateriella tillgångar vid internationella samarbeten kring forskning och innovation. Det handlar om vilken information som kan och bör skyddas och på vilket sätt.

Strategiska internationella samarbeten

För att Sverige och svenskt näringsliv ska kunna dra nytta av stora internationella investeringar i forskning och utveckling, krävs att svensk forskning och svenska företag har möjlighet att samverka inom europeiska och globala innovations- och kunskapssatsningar där morgondagens spjutspetsteknik utvecklas. Sverige behöver därför utveckla breda kontaktytor och strategiska samarbeten med viktiga samarbetspartners, där långsiktig närvaro och kontaktnät är avgörande samt att ta tillvara både kvinnors och mäns kompetenser. Centrala förutsättningar för detta är goda möjligheter till medfinansiering av forskningssamverkan, ett gott förtroende internationellt för svenska aktörer, tilltro bland utländska aktörer till att Sverige kan tillhandahålla säkra forskningsmiljöer, effektiv och trovärdig granskning av investeringar och förmåga att skydda känslig teknik och digitala lösningar.

Kontoren för innovation och forskning (OSI, Office of Science and Innovation) vid några av Sveriges ambassader deltar aktivt i Team Sweden och är viktiga för att skapa och fördjupa långsiktiga och strategiska relationer inom forskning, innovation och högre utbildning, som även kan leda till stärkta handels- och investeringsrelationer.

Sveriges framtida medlemskap i Nato innebär en ny svensk utrikes- och säkerhetspolitisk identitet och öppnar för betydande möjligheter för svenska företag att ta nya marknadsandelar inom försvarsmaterielområdet och för produkter med dubbla användningsområden. Sverige får då bättre förutsättningar att delta i teknikutvecklingen och arbetet med att utforma nya standarder för utveckling av

¹¹ COM(2023) 168 final

ny teknik, både civil och militär, inte minst 5G och 6G, halvledare, artificiell intelligens, cybersäkerhet och rymd- och kvantteknik.

Den svenska försvarsindustrin besitter djupt tekniskt kunnande och tillhandahåller även teknik för civila produkter och produkter med dubbla användningsområden (PDA). Exporten av PDA sker inom ramen för särskilda regelverk. Mycket av teknikutvecklingen sker idag utanför traditionell försvarsindustri, vilket för med sig nya möjligheter och utmaningar. När civila produkter används för försvarssyften ställs höga krav på samverkan och efterlevnad av exportkontrollreglerna för PDA.

Ett samlat grepp för svensk innovationskraft

Kunskapsintensiva, designdrivna och digitala innovativa företag, inklusive s.k. *start-ups* och *scale-ups*, spelar en viktig roll för framtidens ekonomi, konkurrenskraft och arbetsmarknad. Det behövs ett samlat grepp kring hur svenska innovationer ska ges förutsättningar att växa och bli konkurrenskraftiga från forskningsstadiet till kommersialisering och export. Forskningsbaserade kunskapsintensiva företag besitter ofta strategiskt viktig kompetens för industrin och samhällets omställning. Många företag har byggt sin verksamhet på grundforskning eller avancerad teknik som inneburit långa, komplexa och kapitalintensiva utvecklingsprocesser och som ställer krav på efterlevnad av exportkontroll. Inte sällan har de en ambition att skala upp och nå internationella marknader i ett tidigt skede av sin utveckling. Det är viktigt att dessa företag kan få stöd av Team Sweden för sina internationaliseringsambitioner, inklusive möjligheten att dra nytta av finansiering från EU. Samtidigt ska dessa företag ges förutsättningar att fortsätta växa och nå sin fulla potential med Sverige som bas.

Att förbättra förutsättningarna för svenska test- och demonstrationsmiljöer är viktigt för näringslivets forskning och utveckling. De utgör en konkurrensfördel för Sverige i investeringsfrämjandet och kan även förbättra svenska företags möjlighet att utveckla sina produkter, tjänster och internationella nätverk.

Delmål

- De näringspolitiska förutsättningarna för företag i Sverige ska förbättras på områden där brister finns eller där de är sämre än i Sveriges konkurrentländer.
- Ett antal prioriterade forsknings- och innovationssamarbeten, inklusive inom nya framväxande teknikområden, med strategiska partnerländer ska etableras eller vidareutvecklas i samarbete med näringslivet och Team Sweden till 2026.
- Samarbeten i innovations- och forskningsfrågor med länder där regeringens innovations- och forskningsråd är stationerade ska fördjupas. Synergier med näringslivsfrämjandet ska eftersträvas.
- Sverige ska genom EU och på global nivå få genomslag för svenska prioriteringar i formuleringen av framtidens gröna och digitala standarder.
- Sverige ska stärka sin ställning som attraktiv internationell testmarknad för nya hållbara och designdrivna lösningar.
- Försvarsinnovationsinitiativet ska leda till ökad samverkan mellan civil sektor och traditionell försvarssektor samt stärka Sveriges deltagande i internationella innovationssamarbeten bland annat i European Defence Fund och Natos DIANA-initiativ.
- Regeringens satsningar inom innovation ska i större utsträckning knyta an till och kunna expanderas genom europeiska insatser för att stärka innovation.

1.4 Förbättrade förutsättningar för att attrahera internationell kompetens

Bristande tillgång till rätt kompetens är i många sektorer ett av de största hindren för att svenska företag ska kunna växa, ställa om och attrahera utländska investeringar. Utbildning och forskning av hög kvalitet är avgörande för företagens kompetensförsörjning och Sveriges välstånd. Genom gröna innovationer och världsledande utbildning och forskning skapas förutsättningar för framtidens nya jobb och stärkt

konkurrenskraft i näringslivet. Att företag i Sverige även kan konkurrera om den utländska spetskompetens som krävs för att ligga i framkant i det globala innovationsarbetet är en förutsättning för den svenska tillväxtkraften. Det stärker också förutsättningarna för svenskt ledarskap inom grön och digital omställning och är nödvändigt för att Sverige fortsatt ska vara ett attraktivt land för stora företagsetableringar och företagsexpansioner där kompetensbehoven i en region kan öka mycket snabbare än vad som kan tillgodoses lokalt.

Sverige ska därför ha effektiva och smidiga system för att attrahera och behålla kvalificerad arbetskraft, både från Sverige, EU och tredje land, så att företag lätt kan rekrytera kompetens som stärker svensk konkurrenskraft. Stärkt kompetensförsörjning är också avgörande för hållbar regional utveckling och förmågan att attrahera investeringar i hela Sverige. Ett viktigt led i att förbättra kompetensförsörjning är att Sverige kan erbjuda attraktiva arbets-, studie- och forskningsmöjligheter. Internationellt samarbete inom högre utbildning och forskning är i många fall avgörande för excellent forskning och innovation i världsklass. Forskningsmiljöer av hög kvalitet och konkurrenskraftig forskningsinfrastruktur har möjlighet att attrahera internationella talanger och bidra med expertis och nyckelkompetenser i Sverige. Sverigefrämjandet bidrar genom relationsbyggande och kommunikation till att stärka Sveriges attraktionskraft.

För att attrahera och sedan behålla utländsk arbetskraft med efterfrågad kompetens är det också viktigt att det är enkelt att flytta till och bosätta sig i Sverige. Det handlar om konkurrenskraftiga villkor för till exempel beskattning och effektiv handläggning av arbetstillstånd, men också praktiska frågor som tillgången till arbete och studier på alla utbildningsnivåer för medföljande, bostäder, bankkonto och kulturutbud. Behovet av skyndsamt validering av utländska individers kompetens samt yrkeslicenser blir allt viktigare för att företag ska kunna attrahera rätt kompetens. God myndighetssamverkan, både på nationell och regional nivå, är en förutsättning för att administrativa hinder för attraktion och etablering av utländsk arbetskraft och deras familjer ska kunna undanröjas.

Delmål

- Processer för att främja rekrytering av kvalificerad arbetskraft, samt för den utländska arbetskraftens etablering i det svenska samhället ska bli mer effektiva. Service till företag och arbetssökande, handläggningstider för arbetstillstånd, samt validering av utländska individers kompetens och yrkeslicenser ska vara konkurrenskraftiga och åtminstone i nivå med konkurrentländer.
- Större fokus ska läggas på att bygga framstående forsknings- och innovationsmiljöer kring svensk forsknings styrkeområden för att universitet och högskolor ska konkurrera med världens främsta vetenskaps- och innovationsmiljöer och locka hit den främsta kompetensen.
- Förutsättningarna för utländska doktorander och forskare att verka vid universitet och högskolor i Sverige samt att bli anställda i näringslivet ska förbättras.
- Sverige ska stiga i ranking som attraktiv destination för utländsk kvalificerad arbetskraft.
- Det regionala och nationella arbetet för att attrahera utländsk kompetens ska utvecklas för att göra Sverige mer attraktivt som en karriärdestination samt en bra plats att arbeta och bo på för målgruppen kvalificerad kompetens.

1.5 Förbättrade förutsättningar för investeringar

Utländska direktinvesteringar bidrar till det svenska näringslivets utveckling, sysselsättningsgrad och internationella konkurrenskraft. Sverige har goda förutsättningar att attrahera strategiskt viktiga investeringar som ligger högt i värdekedjorna. Den globala konkurrensen om dessa investeringar har ökat under senare år, bland annat till följd av nya former av statsstöd i vissa länder. Regeringen behöver kontinuerligt följa och analysera investeringsklimatet i Sverige för att identifiera utmaningar och säkerställa att Sverige erbjuder konkurrenskraftiga affärsvillkor för både svenska och utländska företag i hela Sverige.

Viktiga faktorer för ett gynnsamt investeringsklimat kan omfatta både kvalitets- och kostnadsfaktorer såsom tillgång till kompetens, digital och fysisk infrastruktur, hållbarhetsledarskap, skattenivåer och arbetskraftskostnader. Vid utländska direktinvesteringar behöver dock andra viktiga intressen så som rikets säkerhet och civilberedskap beaktas. För att stärka Sveriges attraktionskraft och investeringsklimat fordras därtill gott samarbete och god samordning mellan nationell, regional och kommunal nivå, såväl som med näringslivet och andra berörda aktörer. Bilateral skatteavtal med andra länder i syfte att undvika dubbelbeskattning och skatteflykt bidrar till att uppmuntra investeringar mellan de avtalslutande staterna. Dubbelbeskattningsavtal med fler länder bör eftersträvas.

Business Sweden har regeringens uppdrag att ansvara för det statliga investeringsfrämjandet i nära samverkan med Sveriges utlandsmyndigheter och Sveriges regioner och kommuner. Det statliga investeringsfrämjandet ska utgå från svenska styrkeområden, vara effektivt och inriktas mot de sektorer och länder där det finns företag som kan skapa störst mervärde för svensk ekonomi i form av sysselsättning, kapital, kunskap, kompetens, innovation eller marknadsutveckling. Även små och kunskapsintensiva företag som kan tillföra central kompetens till den regionala utvecklingen i Sverige kan vara strategiskt viktiga. Det kan även bidra till nordisk ekonomisk integration och hållbara värdekedjor.

Svenska företags medvetenhet om immateriella rättigheter och skydd av immateriella tillgångar behöver öka inte bara i syfte att möjliggöra deras tillväxt och affärsutveckling utan även för att värna svenska intressen. Strategiska förvärv är ett av de sätt som andra länder använder sig av för att få tillgång till kunskap och immateriella tillgångar. I Sverige och andra länder införs eller skärps regelsystem för investeringsgranskning, vilket innebär att utländska direktinvesteringar ur säkerhetshänsen kan granskas, godkännas och vid behov villkoras eller begränsas. Det ska vara enkelt för företag att identifiera, affärsmässigt bedöma och hantera risker förenade med investeringar och skydd av deras immateriella tillgångar.

Delmål

- Investeringsklimatet för både svenska och utländska företag i hela Sverige ska vara attraktivt och konkurrenskraftigt.
- Förmågan hos berörda aktörer, att enskilt och tillsammans, identifiera och överkomma investerings- och etableringshinder ska förbättras.
- Sverige ska i högre grad kunna erbjuda ett attraktivt och sammanhållet investeringsalternativ till potentiell investerande företag genom ökat samarbete mellan aktörer i hela kedjan av investerings- och etableringsprocessen.
- Investeringsfrämjandet ska effektiviseras, göras mer strategiskt och nå fler relevanta potentiella investerare.
- Utländska direktinvesteringar i Sverige ska öka med avseende på antal, storlek och strategisk relevans.
- Svenska myndigheter behöver bistå EU-kommissionen på ett effektivt sätt i ärenden under den nya EU-förordningen om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden. Syftet är att säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor på den inre marknaden. Hanteringen av granskningar ska inte leda till mer administrativa bördor än nödvändigt för berörda företag. EU ska snarast möjligt återgå till en restriktiv hållning och tillämpning av de gemensamma statsstödsreglerna, i syfte att undvika osund konkurrens om investeringar.
- Uppföljningen av genomförda investeringar ska utvecklas för att främja jobbskapande följdinvesteringar av utlandsägda företag som redan har investerat i Sverige.

2. Mål: Svenska företag ska öka sin export och närvaro på internationella marknader

Sveriges öppenhet mot omvärlden ska bibehållas med hänsyn till våra intressen, värderingar och vår säkerhet. Handelsfrämjande i närområdet, EU och Nordamerika, där Sverige sedan länge har haft en stark ställning, ska värnas och vidareutvecklas. Därutöver inleds en långsiktig satsning för att stödja svenska företags deltagande i uppbyggnaden av Ukraina, med närvaro av Business Sweden i Kiev. Men Sveriges närvaro globalt är också viktig för att kunna ge stöd till svenska företag, inte minst små och medelstora företag, att ta vara på de möjligheter som finns på snabbt växande marknader utanför vårt närområde. En ny och långsiktig främjandesatsning inleds därför i Asien. Inom ramen för den kommer Sverige att delta i världsutställningen i Osaka (Expo 2025).

Ett framgångsrikt näringslivsfrämjande kräver ett målinriktat stöd genom alla de aktörer som ingår i Team Sweden-samarbetet. Ett framgångsrikt näringslivsfrämjande kräver också branschspecifik kompetens dels i främjandesystemet, dels på utlandsmyndigheterna. Detta samarbete ska vidareutvecklas i samråd med näringslivet och i högre utsträckning aktivt fånga upp affärsmöjligheter och positionera svenska lösningar inom strategiskt viktiga områden, som till exempel grön och digital omställning. Det gäller även för arbetet med stora strategiska affärer.

Det är på mer utmanande marknader som företag har störst behov av stöttning från staten. Särskilt små och medelstora företag anser att det finns mer komplicerade exporthinder utanför EU jämfört med på den inre marknaden¹². Här kan staten ta en roll att ge svenska företag stöd och råd, hjälp med kontakter, säkra marknadstillträde, bidra till att sänka trösklar och medverka till att minska risker, bland annat avseende hållbarhetsfrågor, med att handla med länder bortom närområdet. Om ingående av ett samverkansavtal (Memorandum of Understanding, MoU) eller samarbetsavtal behövs för att bereda vägen för affärsutveckling, kommer regeringen att vara öppen för detta.

2.1 Effektivare stöd till små och medelstora företags export och internationalisering

För stärkt långsiktigt hållbar tillväxt, inte minst under vikande konjunkturer, krävs att fler små och medelstora företag deltar i internationell handel. Fler svenska underleverantörer behöver ingå i globala och regionala värdekedjor. Den geopolitiska utvecklingen och de omfattande förändringar som kommer med digitalisering, hållbarhetskrav och omställningsfokus gör att företagens behov av råd och stöd kring export, import, investeringar och internationalisering kontinuerligt förändras. Företagens behov och efterfrågan ska stå i centrum för det statligt finansierade exportfrämjandet.

Ett flertal aktörer är involverade i att stötta små och medelstora företags internationalisering, vilket gör att systemet kan upplevas som komplicerat och svåröverblickbart. Ett mycket nära samarbete inom Team Sweden med utgångspunkt i företagens behov ska vägleda stödet från de olika aktörerna. Branschföreträdare och handelskammare kan användas mer strategiskt i exportfrämjandet.

Synergierna mellan främjandet och hållbar regional utveckling i Sverige ska stärkas, inklusive avseende strategier för smart specialisering eller motsvarande som regioner kan ta fram. En välfungerande samordning med regionerna liksom med kommunernas näringslivsfrämjande är en viktig del av detta.

Medelstora företag i Sverige förefaller ha svårare att växa genom export än samma slags företag i andra länder¹³. Det behövs en ökad förståelse av orsakerna till detta och en analys av vilka stödåtgärder som

¹² [Rapport hinder och stöd vid export ny.pdf \(tillvaxtverket.se\)](#)

¹³ Källa: Business Sweden

skulle kunna övervägas för att underlätta medelstora företags internationalisering. Främjandet av svensk tjänsteexport ska förbättras genom ett mer anpassat främjandestöd. Lämpliga exportfinansieringsmodeller för tjänsteexport ska övervägas och i förekommande fall utvecklas. Svenska företag behöver ökad medvetenhet om immateriella rättigheter och skydd av immateriella tillgångar i syfte att stärka sina konkurrensfördelar samt värna svenska intressen.

Ett högkvalitativt stöd till företag inom kulturella och kreativa branscher, till exempel dataspel, musik, design och form samt innehållsproduktion, bidrar både till en ökad svensk export och till att sprida kännedom om Sverige och varumärket Sverige. Värdet av Sveriges export inom kulturella och kreativa branscher ökar och sektorn skapar också många arbetstillfällen i Sverige.

Delmål

- Det ska finnas en tydlig och samlad ingång för företag som vill söka rådgivning, finansiering och stöd för sin internationaliseringsprocess.
- Samarbetet mellan Business Sweden, Almi, EKN, SEK, Tillväxtverket, regionerna och andra berörda aktörer, såsom Enterprise Europe Network (EEN), ska utvecklas. Handelskamrarnas kompetens och nätverk ska tas tillvara i högre utsträckning.
- Branschkompetensen ska tas tillvara i Team Swedens främjandearbete och därmed förbättra stödet till företagen. Synergieffekter med regionernas arbete med strategier för smart specialisering eller motsvarande ska uppnås.
- Tjänsteföretag, och företag i helt igenom digitala miljöer, ska uppleva en bättre kvalitet i exportstödet.
- Små och medelstora företag ska på ett lättillgängligt sätt kunna ta del av information om de affärsmöjligheter som EU:s frihandelsavtal erbjuder.
- Fler små och medelstora företag ska ges möjligheter att delta i exportsatsningar kopplade till stora strategiska exportaffärer.
- Svenska företag ska få ökad kunskap och medvetenhet om immateriella rättigheter och skydd av immateriella tillgångar. Patent- och registreringsverket (PRV), Business Sweden och Kommerskollegium kan bidra till detta.

2.2 Stöd till Ukraina i fokus

Sverige ska ge stöd till Ukraina så länge som det krävs. Regeringen har beslutat om en strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina¹⁴. Samtidigt skapas stora affärsmöjligheter i uppbyggnadsarbetet. Att engagera hela den svenska resursbasen, genom Team Sweden-samarbetet, har högsta prioritet. Detta ska underlättas med alla tillgängliga verktyg, inklusive att samverka med det svenska näringslivet och lyfta fram svenska aktörers mervärde. Näringslivets engagemang utgör en nyckelkomponent i ansträngningarna att bistå Ukraina i uppbyggnadsarbetet. Business Sweden har fått ett uppdrag av regeringen att stötta med insatser på plats för de svenska företagens deltagande i Ukrainas uppbyggnad.

Delmål

- Ett Team Sweden-samarbete kring Ukraina ska bidra till att identifiera möjligheter för svenska företag att bidra till Ukrainas uppbyggnad och ekonomiska utveckling.
- Det ska finnas goda förutsättningar för svenskt näringslivs engagemang i Ukraina.

¹⁴ Strategi för Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 (UD2023/10149)

2.3 En särskild satsning på Asien

Asien och Oceanien är den region som fortsatt väntas växa snabbast¹⁵. En ny och långsiktig främjandesatsning inleds för att vidareutveckla handels- och investeringsrelationer och andra samarbeten med ett antal länder i regionen, inklusive för att stärka partnerskap med fokus på export till tredje land. Satsningen ska fokusera på innovation, digital och grön omställning i strategiskt viktiga tillväxt-, export- och investeringsmarknader. Satsningen syftar även till att minska sårbarheten i svenska företags värdekedjor. Främjandet ska intensifieras för att utveckla samarbetet med teknikledande länder i syfte att fördjupa och bredda det svenska innovationsutbytet. Relevanta svenska myndigheter och organisationer inom Team Sweden involveras och Business Swedens närvaro i Asien stärks. Delegationsresor i Asien utgör en central komponent av satsningen.

Svenska företag ska också ges goda förutsättningar att dra full nytta av de möjligheter som ges genom de frihandelsavtal som EU har förhandlat fram med Japan, Sydkorea, Singapore, Vietnam och Nya Zeeland. Men även andra stora potentiella exportmarknader där förhandlingar om frihandelsavtal pågår bör uppmärksammas, däribland Australien, Indien, Indonesien och Thailand, liksom länder där förhandlingar kan komma att initieras eller återupptas, som Filippinerna och Malaysia.

Kina förblir en stor och viktig ekonomisk aktör i regionen. Indiens stora marknadspotential som världens folkrikaste land med en ung befolkning och världens femte största ekonomi bör särskilt uppmärksammas. Sverige bör ytterligare stärka det goda samarbetet inom innovation, digitalisering och grön omställning med Sydkorea och andra välutvecklade ekonomier i Asien. I flera länder i regionen finns potentiella synergier mellan utvecklingssamarbetet, export- och investeringsfrämjande samt handelspolitiken.

Sveriges, svenska myndigheters och näringslivets deltagande i den nordiska paviljongen vid världsutställningen i Osaka (Expo 2025) kommer vara en viktig del i denna satsning, i linje med ambitionen att fördjupa det strategiska samarbetet med Japan.

Delmål

- Svenska företag ska öka sin exportandel och närvaro i Asien och Oceanien.
- Sveriges medverkan i världsutställningen Osaka Expo 2025 ska bidra till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft i Japan och regionen.
- Investeringsfrämjandet ska utvecklas och leda till ett större intresse för Sverige som investeringsdestination från företag i regionen.

2.4 Förbättrat Team Sweden-samarbete för ökat genomslag

Sveriges styrka i främjandet av både utrikeshandeln och inkommande investeringar är samarbete. Team Sweden är en flexibel samarbetsform för att samordna svenska aktörers verksamhet i ett land eller inom en sektor som syftar till att positionera Sverige och svenska lösningar. När utlandsmyndigheter, andra myndigheter inklusive universitet och högskolor och Business Sweden samarbetar uppstår betydande synergier för det svenska genomslaget. Inom ramen för Team Sweden kan statliga aktörer samarbeta med näringslivet för att fånga upp affärsmöjligheter. Team Sweden-samarbeten sker både i Sverige och utomlands.

Delmål

- En mer sammanhållen, ändamålsenlig och effektiv styrning, prioritering och koordinering av arbetet inom Team Sweden ska uppnås.

¹⁵ Economist Intelligence Unit

- Arbetsmetoderna inom Team Sweden ska utvecklas med tydligare inriktning på att fånga upp nya affärsmöjligheter samt att identifiera gemensamma prioriteringar för enskilda länder och tematiska områden.
- Team Sweden-samarbetet ska stärka den branschspecifika kompetensen i främjandet och på utlandsmyndigheter.
- Team Sweden-samarbetet ska effektiviseras och möjliggöra fler stora exportaffärer av strategisk betydelse för Sverige. Svenska affärsintressen och matchning med länders omställningsplaner vägleder inriktning och omfattning. Business Sweden ska fortsatt ha en projektledande roll.

2.5 Effektivare användning av delegationsresor och inkommande besök

Delegationsresor är en efterfrågad och effektiv form av näringslivsfrämjande bland annat för de möjligheter till nätverkande och kontaktskapande som resorna erbjuder. Genom att samla svenskt kunnande och svenska lösningar i en gemensam delegation kan genomslaget bli större, inte minst på långväga marknader. Näringslivsföreträdare har pekat på förbättringspotential genom att involvera näringslivet tidigt i processer kring exempelvis val av länder och tematik vid större främjandeaktiviteter, delegationsresor och andra större satsningar, så att träffsäkerhet och resultat kan förbättras.

Delmål

- Planering och genomförande av både utgående delegationsresor och inkommande högnivå- och företagsbesök till Sverige ska bli mer effektivt, strategiskt och i större utsträckning ta hänsyn till näringslivets prioriteringar. Även investerings-, import- och besöksnäringarnas, såväl som kulturella och kreativa branschers intressen ska beaktas.
- Regeringen har ett samlat ansvar för näringslivsfrämjande inom de olika politikområdena. Fler näringslivsfrämjande delegationer ska ledas av regeringen, som även ska ta emot viktiga handelsdelegationer på besök i Sverige.
- Andelen små och medelstora företag som deltar på delegationsresor ska öka och en jämnare könsrepresentation ska eftersträvas.

2.6 Utlandsmyndigheternas främjande ska utvecklas

Näringslivsfrämjande och Sverigefrämjande är huvuduppgifter för utrikesförvaltningen. Sveriges ekonomiska intressen ska väga tungt i utlandsmyndigheternas verksamhet. Ambassader och generalkonsulat ska ha god kunskap om vilka svenska företag som finns närvarande i stationeringslandet och regelbundet bjuda in till dialog. Detsamma gäller även betydelsefulla befattningshavare inom näringslivet i stationeringslandet. Det är av stor vikt att utlandsmyndigheterna får ta del av vilka utmaningar och möjligheter som företagen bedömer finns i respektive land för att förstå hur de bäst kan stötta. Att ge en faktabaserad och positiv bild av Sverige och svenska lösningar på samhälls- eller industriutmaningar, såsom jämställdhet, klimat och hälsa, och att föra en dialog och utveckla samarbeten och kontaktnät mellan länder och företag samt forsknings- och kulturaktörer, är en central verksamhet som bidrar till att stötta svenska ekonomiska intressen. Residensens användning i främjandesyfte understryks. Svenska konstnärliga och kreativa uttryck samt svensk mat och dryck bör vara en självklar del i detta.

Utlandsmyndigheter har ansvar för samordning av planering och genomförande av lokala främjandeinsatser med organisationer och myndigheter inom Team Sweden. Matchning av svensk kompetens, varor och tjänster till större investeringar som medför affärsmöjligheter är en viktig gemensam uppgift för utlandsmyndigheter och Business Sweden. Utlandsmyndigheter kan även bidra till att lösa handelshinder genom att föra en dialog med berörda myndigheter i landet.

Delmål

- Utlandsmyndigheterna ska ha ett starkt fokus på det integrerade handels-, investerings- och innovationsfrämjandet i enlighet med denna strategi.
- Utlandsmyndigheternas handels- och investeringsfrämjande ska vara affärsnära, efterfrågestyrt och utformas i nära samråd med näringslivet, Business Sweden och övriga myndigheter och aktörer inom Team Sweden.
- Utlandsmyndigheterna ska ha god kännedom om viktiga branscher och det svenska näringslivets styrkeområden.
- Utlandsmyndigheternas användning av residensen i främjandesyfte ska innefatta synliggörande av svenska konstnärliga och kreativa uttryck, verk och bruksföremål samt svensk mat och dryck.

2.7 Utvecklat stöd för riskhantering och regelefterlevnad

Osäkerhet och risk på tillväxtmarknader, kopplat till risk för företagens rykte, tillgången till finansiering, bristande rättssäkerhet och en högre grad av oförutsägbarhet i politisk och ekonomisk utveckling kan upplevas som hinder för företag som överväger att etablera sig på tillväxtmarknader. Svenska företag förväntas följa OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter och ILO:s trepartsdeklaration om multinationella företag och socialpolitik och i övrigt agera ansvarsfullt, inte minst genom att bekämpa korruption.

Hållbarhetskrav kan medföra ökade förväntningar på svenska företag i relation till deras värdekedjor. Skiftet drivs av lagstiftning i Sverige, EU och internationellt inom en rad områden som kan påverka handeln. Ansvarsfullt företagande, regelefterlevnad och nolltolerans mot korruption är en tillgång och en konkurrensfördel för svenska företag som har välfungerande interna processer och kontrollsystem. Högt ställda miljökrav har bidragit till innovation och konkurrenskraft för svenska företag.

Svenska företag ska kunna verka på komplexa marknader och kan då behöva stöd för att hantera risker och krav på ökad aktsamhet när det gäller social och miljömässig hållbarhet och korruption. För att underlätta samordning ska relevanta myndigheter ha kompatibla hållbarhetskriterier.

Regeringen vill säkerställa att svenska företag ges likvärdiga möjligheter att få stöd i att hantera finansiell och kommersiell risk på komplexa marknader som företag från jämförbara OECD-länder.

Delmål

- Dialogen mellan de offentliga främjandeaktörerna och näringslivet kring den geopolitiska utvecklingen ska bli mer systematisk. Möjligheterna för företag att på efterfrågan få råd och stöd, bland annat för diversifiering av värdekedjor, ska förbättras.
- Formerna för att bedöma risker på tillväxtmarknader ska utvecklas genom ett fördjupat samarbete mellan aktörerna i Team Sweden. Svenska företag ska ges ett effektivt och ändamålsenligt stöd att hantera due diligence-lagstiftning på samma sätt som i jämförbara OECD-länder.
- Alla relevanta myndigheter och aktörer ska, där så är möjligt, tillämpa kompatibla hållbarhetskriterier.
- Stöd till producenter och myndigheter i tillväxtländer att kvalitetssäkra varor och tjänster samt uppfylla hållbarhetskrav ska även gynna svenska företags värdekedjor.

2.8 Exportfinansiering som strategiskt verktyg i främjandet

Möjligheten att erbjuda attraktiva finansieringslösningar i exportaffärer är av avgörande betydelse i främjandet av svenska näringslivsintressen och många gånger en förutsättning för deltagande av svenska bolag i affären.

Mot bakgrund av att finansiering är ett tydligt konkurrensmedel har man inom OECD sedan lång tid tillbaka strävat efter att etablera likvärdiga regler och villkor för exportkrediter och garantier. Samarbetet inom OECD:s arrangemang för exportkrediter spelar en viktig roll för att utveckla regelverket. Även inom EU och EU:s institutioner finns en allt större medvetenhet om finansieringsfrågornas betydelse, och betydelsen av en närmare samverkan mellan näringslivet och utvecklingssamarbetet, för att möta den globala konkurrensen.

En mer strategisk och väl samordnad politik för exportfinansiering och internationalisering bidrar till förbättrade möjligheter för svenska företag att ta del av projektfinansiering inom ramen för EU, multilaterala utvecklingsbanker och internationella organisationer.

Delmål

- Samordning av och kunskap om exportfinansieringsfrågor ska förbättras i syfte att främja svensk varu- och tjänsteexport. Möjligheter via Global Gateway, multilaterala utvecklingsbanker och andra finansieringskällor ska utnyttjas till fullo, bland annat inom Business Swedens verksamhet.
- Förutsättningarna för ett ändamålsenligt stöd till svenska företag att göra affärer och hantera risker i samband med uppbyggnaden av Ukraina och på tillväxtmarknader utanför EU ska förbättras.
- Sverige ska verka för att EU:s och OECD:s regelverk för exportfinansiering och statsstöd utvecklas i en riktning som främjar god hållbarhet och låga livscykelkostnader.

3. Mål: Sveriges ställning som prioriterad partner för grön och digital omställning globalt ska stärkas

Omställningen till ett fossilfritt och klimatneutralt samhälle kräver stora investeringar världen över. När folkrika länder som till exempel USA, Indien, Indonesien, Nigeria, Egypten, Brasilien och Mexiko satsar stort på att ställa om sina industrier och samhällen skapas stora exportmöjligheter för svenska produkter, tjänster och hållbara lösningar. Samtidigt innebär ny produktlagstiftning och internationellt uppsatta mål för minskad klimat- och miljöpåverkan att det ställs allt högre krav för att vara relevant på den globala marknaden. Svenska företag ligger långt fram när det gäller återvinningskapacitet och cirkulära och resurseffektiva affärsmodeller i flera branscher. Svensk kunskap efterfrågas inom områden som exempelvis energiomställning, fossilfritt stål, tillverkningsindustrin, hållbara transportlösningar, smarta och hållbara städer, batteriproduktion, halvledare, hållbar gruvdrift, hälsa och life science, gröna näringar, råvaror och nya material. Det finns därför även goda möjligheter att fortsatt attrahera gröna investeringar till Sverige.

Den gröna och digitala omställningen öppnar upp affärsmöjligheter globalt, såväl på Sveriges etablerade exportmarknader som i låg- och medelinkomstländer. Regeringens arbete för att stärka handel, investeringar och konkurrenskraft har en fortsatt viktig roll på EU:s inre marknad, men då tillväxten generellt är högre på marknader utanför Europa finns potential att utöka det bilaterala utbytet med dessa länder. Ofta är sådana tillväxtekonomier även stora utsläppsländer, och därmed av stor betydelse för det internationella klimatarbetet. Sverige bedriver en aktiv klimatdiplomati och har som stor bidragsgivare till de globala miljö- och klimatfonderna ett högt förtroende.

3.1 En Sverigebild som kommunicerar partnerskap

Hög kännedom om, och en faktabaserad och positiv bild av, Sverige i utlandet är viktigt för svensk konkurrenskraft och gynnar näringslivet. I internationella jämförelser av olika länders attraktionsförmåga framkommer att Sverige har hög trovärdighet inom grön och digital omställning (Nation Brands Index).

Sverigefrämjandet och den offentliga diplomatin syftar till att få genomslag för svenska intressen, stärka svenska företags konkurrenskraft och öka motståndskraften mot desinformation och otillbörlig informationspåverkan. Tonvikt ska ligga på att positionera Sverige som en global kunskapsnation och innovationsledare, en partner för ekonomisk och demokratisk utveckling, grön omställning och digitalisering. Sverige ska vara ett land som är intressant att besöka och attraktivt att investera i och för internationella talanger att arbeta i. Den svenska företagskulturen med dess flexibilitet, närhet till samverkan och platta beslutsstrukturer bygger på våra samhällsvärderingar om jämlikhet, jämställdhet, transparens och medbestämmande och är en stor styrka i den internationella konkurrensen om internationell arbetskraft.

Svenska institutet har en central roll att sprida information och kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt samt bidra till långsiktiga relationer mellan Sverige och andra länder. Svenska institutet bidrar med underlag och analyser liksom kommunikationsstöd till myndigheter, utlandsmyndigheter, företag, svenska regioner och intresseorganisationer. Även AB Visit Sweden bidrar till att främja Sverige bilden i sitt marknadsföringsarbete. Ju fler aktörer som sprider faktabaserad och positiv information om Sverige och om svenska lösningar, desto starkare blir genomslaget för Sverige i världen. Företag i de kulturella och kreativa branscherna kan, utöver att bidra till stora exportvärden, även fungera som viktiga bärare och förmedlare av svenska idéer, kunskap och kultur. I Norrbottens och Västerbottens län pågår en omfattande nyindustrialisering. Den utgör ett exempel på svenskt ledarskap för industrins gröna och digitala omställning som kan användas som ett internationellt skyltfönster för Sveriges styrkor.

Delmål

- Sverige ska vara tydligt positionerat som en ledande samarbetspartner i det gröna och digitala omställningsarbetet i länder med stor exportpotential.
- Sverige ska behålla sin placering som ett av tio länder i världen med starkast nationsvarumärke (enligt Nation Brands Index som mäter detta varje år).
- Kommunikationen kring svenska lösningar och om Sverige som innovations-, handels-, investerings- och kunskapsnation, exempelvis Svenska institutets satsning *Pioneer the Possible*, ska vidareutvecklas och breddas i samråd med näringslivet. Utvecklingen i Norrbottens och Västerbottens län ska lyftas fram.
- Team Swedens gemensamma arbete med att skapa intresse och förtroende för Sverige i utlandet och motverka desinformation ska stärkas.

3.2 Ökad samordning och bättre synergier mellan handel, främjande och utvecklingssamarbete

Ett bättre samspel mellan utvecklingssamarbetet, export- och investeringsfrämjandet samt handelspolitiken kan öka förutsättningarna för hållbar utveckling i utvecklingsländer genom ökat handelsutbyte. Samtidigt ska svenska företag kunna dra nytta av att bistånds- och främjandeinsatser pågår i låg- och medelinkomstländer med stor exportpotential eller i sektorer där svenska företags kunnande, handel och utlandsinvesteringar kan bidra till goda utvecklingsresultat och ökad klimatnytta. Regeringen vill därmed stärka Sveriges samlade bidrag till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalets klimatmål. Sverige ska främja hållbart företagande och hållbara värdekedjor som bidrar till utveckling för människor och miljö.

I den mån biståndsfinansierade insatser är aktuella ska dessa tydligt bidra till Sveriges biståndspolitiska mål och vara inom ramen för OECD/DAC:s regelverk. Det är viktigt att mobilisera privata investeringar, forskning, innovation och nya systemlösningar för att nå dessa mål. Samverkan mellan det offentliga och det privata näringslivet krävs för att ta vara på all relevant kunskap och kapacitet och för att nå de volymer på utvecklingsfinansiering som behövs för att möta behoven i världen. Svenska företags starka

engagemang för de globala utvecklingsmålen, hållbarhet, jämställdhet och socialt ansvarstagande gör många av dem till viktiga samarbetspartners samtidigt som det bidrar till deras konkurrenskraft.

Covid-19-pandemin orsakade den största ökningen i fattigdom på flera decennier och har fortfarande kännbara konsekvenser för hälsa, ekonomier och samhällen världen över. Fungerande hälso- och sjukvård och förebyggande av framtida hälsokriser är en förutsättning för ekonomisk utveckling lokalt och globalt.

Mot bakgrund av det svenska näringslivets styrkeområden och Sveriges offentliga resursbas är möjligheterna för ökade synergier mellan utvecklingssamarbetet, främjandet och handelspolitiken särskilt goda inom den gröna och digitala omställningen, samt för hållbara infrastrukturprojekt. Svenska företag kan bidra till högre produktivitet, hållbar ekonomisk utveckling och ökad handel och sysselsättning i låg- och medelinkomstländer. Detta skapar i sig vägar ur fattigdom.

Nya finansieringslösningar för att stödja uppbyggnaden av Ukraina och andra utvecklings- och klimatinvesteringar i låg- och medelinkomstländer ska övervägas och i förekommande fall utvecklas. På så vis kan en konkurrenskraftig exportfinansiering och ett proaktivt handelsfrämjande bidra både till goda utvecklingsresultat och till bättre förutsättningar för svenska företag att ta del av de globala affärsmöjligheter som bland annat den gröna och digitala omställningen innebär.

Delmål

- Det privata näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet ska öka, med särskilt fokus på digital och grön omställning. Små och medelstora företag ska särskilt beaktas.
- Exportfinansiering till låg- och medelinkomstländer ska utvecklas i syfte att förbättra svenska företags möjligheter att konkurrera på lika villkor om viktiga projekt inom grön och digital omställning.
- Se över möjligheten och ändamålsenligheten utifrån regeringens strategier och prioriteringar att etablera ett pilotprogram för biståndsstödd exportfinansiering i syfte att tillhandahålla långsiktigt hållbara lösningar i DAC-fähiga länder i enlighet med OECD-DAC:s regelverk.
- Tekniska förstudier och projektunderstödjande insatser utvecklas i syfte att göra fler hållbara projekt mogna för finansiering.
- Samordningen mellan alla relevanta myndigheter och andra aktörer i Team Sweden kring strategiska projekt ska effektiviseras med Business Sweden som ansvarig för samordningen.
- Business Swedens uppdrag och närvaro utvidgas i syfte att förbättra svenska företags förutsättningar att bidra till utvecklingssamarbetets mål och till grön och digital omställning i låg- och medelinkomstländer.
- Svensk projektexport till låg- och medelinkomstländer ska öka, med fokus på grön och digital omställning.
- Den svenska exportens bidrag till global klimatnytta ska öka.
- Låg- och medelinkomstländers kapacitet att delta i en regelbaserad världshandel som tillåter att företag i partnerländer deltar i den lokala, regionala och globala ekonomin ska främjas.
- Sverige ska fortsatt verka för att jämställdhet, kvinnors ekonomiska egenmakt och kvinnligt entreprenörskap främjas.

3.3 Bättre möjligheter för svenska företag att ta del av medel från EU och andra internationella aktörer

EU:s fleråriga budgetram 2021–2027 och *Next Generation EU* innehåller en rad olika fonder och finansieringsmekanismer, bland annat för att bidra till grön omställning och digitalisering.

Finansmarknaden har en tydlig roll för kapitalförsörjning till verksamheter som möjliggör grön och digital omställning. Betydande möjligheter till projektfinansiering finns för svenska företag inom ramen för stora program som Horisont Europa, Programmet för ett digitalt Europa, EU:s gröna giv och Global Gateway,

liksom i investeringar och upphandlingar som finansieras av de multilaterala utvecklingsbankerna och de internationella klimatfonderna. Detsamma gäller företags möjligheter att dra nytta av mer riktade satsningar inom till exempel EU:s halvledaraktt.

Vidare bidrar Sverige till EU:s, FN:s, multilaterala utvecklingsbankers och klimatfonders stöd till ekonomisk utveckling, inklusive grön och digital omställning, som genererar internationell offentlig upphandling inom en rad områden där den svenska resursbasen står stark. Trots detta är Sveriges upphandlingsandelar generellt mycket låga. Då det är svårt och kostnadskrävande att navigera mellan potentiella finansieringslösningar behöver svenska företag bland annat handfast hjälp för att identifiera vilka stöd på nationell, EU- och global nivå som kan matcha respektive företags affärsmodell, utvecklingsfas och storlek.

Delmål

- Sverige ska arbeta för regelförenkling och minskad fragmentering inom EU:s olika finansieringsinstrument för att minska transaktionskostnaderna för svenska företag att använda dessa instrument.
- Svenska företags förutsättningar att konkurrera i internationell offentlig upphandling ska stärkas genom ökad tillämpning av hållbarhetskriterier och livscykelkostnadsanalys vid utvärdering av anbud. Det gäller i synnerhet i internationella upphandlingar som finansieras av offentliga medel genom EU, FN och multilaterala utvecklingsbanker samt klimatfonder.
- Svenska företag ska ha tillgång till samlad information och bättre stöd för att vinna kontrakt i internationella offentliga upphandlingar som genomförs av och/eller finansieras av EU, FN och multilaterala utvecklingsbanker samt multilaterala klimatfonder.
- Svenska företag ska kunna ta del av affärsmöjligheter som öppnas inom ramen för EU:s konnektivitetsstrategi Global Gateway, strategiskt alliansbyggande och initiativ med bäring på de stora utsläppsländerna.
- Genom ökad närvaro i strategiskt viktiga låg- och medelinkomstländer kan Business Sweden hjälpa svenska företag att dra nytta av framtida offentliga upphandlingar, med fokus på grön och digital omställning.
- Sverige ska fortsatt driva på för att integrera klimathänsyn och andra hållbarhetsaspekter inom EU:s kapitalmarknadsunion.

4 Genomförande, resultatrapportering, uppföljning och utvärdering

Regeringens ambition är att strategins övergripande mål ska ha uppnåtts år 2030. Genomförandet av strategin är ett löpande arbete som kommer att pågå under resten av mandatperioden. En utvärdering ska göras 2026 för att belysa status för mål och delmål samt vad som återstår att göra. Ett effektivt och resultatriktat genomförande av strategin ska ske genom ett ökat fokus på samordning, uppföljning och resultatrapportering. En struktur skapas för löpande koordinering, uppföljning och problemlösning, i syfte att säkerställa att strategin omsätts i praktisk handling och leder till konkreta resultat.

Synergieffekter och kostnadseffektivitet ska uppnås genom att åtgärder inom olika områden är väl samordnade och ömsesidigt förstärkande för att nå målen i denna strategi. Arbetet med att genomföra strategin kommer att kräva tid, uthållighet och resultatriktat samarbete mellan alla berörda aktörer.

Åtgärder/ verktyg

- Ansvar för genomförandet och uppföljningen av strategiarbetet och samarbetet mellan regeringen, myndigheter och berörda aktörer ska tydliggöras.

- En årlig återkoppling ska ske av hur svenska företag och branschorganisationer ser på regeringens och myndigheternas genomförande av strategin, inklusive vilka effekter och vilket mervärde som de olika insatserna har haft. Återkopplingen från näringslivet ska bidra till att säkerställa kontinuerligt lärande för alla aktörer inom Team Sweden och kan ligga till grund för justering av genomförandet av insatser för största möjliga effekt.
- En oberoende resultatutvärdering ska genomföras 2026. Syftet med utvärderingen är att klarlägga i vilken utsträckning förväntade resultat har uppnåtts, om genomförandet har varit ändamålsenligt, kostnadseffektivt samt om styrning och finansiering har varit adekvat.